

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Planering för försörjning av varor och tjänster

En vägledning till myndigheter för
en stärkt försörjningsberedskap

Sammanfattning

Planering för försörjning av varor och tjänster – Sammanfattning

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

Enhet: Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar

Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB1766 - reviderad december 2021

Sammanfattning av – vägledningen *Planering för försörjning av varor och tjänster*

MSB:s vägledning *Planering för försörjning av varor och tjänster* handlar om hur ansvariga myndigheter bör planera för försörjningen av varor och tjänster, i huvudsak inriktad mot höjd beredskap och krig. Vägledningen syftar till att bidra till de mål som uttrycks i MSB:s strategi för försörjningsberedskap, om hur försörjningsberedskapen ska utvecklas. Den här sammanfattningen tar kortfattat upp några av de mest centrala punkterna i vägledningen.

Planeringen för försörjninga varor och tjänster enligt den metod som beskrivs i vägledningen, kan vara en del i myndighetens arbete med kontinuitetshantering. Det kan även ske inom ramen för planeringen av civil beredskap och dämed en del i myndighetens totalförsvarsplanering. Både vägledningen och sammanfattningen är skriven för dig som arbetar med beredskapsfrågor vid någon av de statliga myndigheter som har särskilt ansvar inför och vid höjd beredskap. Eller som på något annat sätt arbetar med den typ av frågor som vägledningen tar upp. Innehållet kan vara intressant även för beredskapsansvariga vid andra myndigheter samt vid regioner och kommuner.

Försörjningsberedskapen ska stärkas

Regeringens inriktning för totalförsvaret är tydlig: totalförsvaret ska stärkas ytterligare, och en del i det är att utveckla Sveriges försörjningsberedskap. Förmågan att upprätthålla en nödvändig försörjning ingår också i målet för det civila försvaret. Planeringen för höjd beredskap bör ske på ett sätt som också stärker samhällets förmåga att hantera svåra påfrestningar under fred.

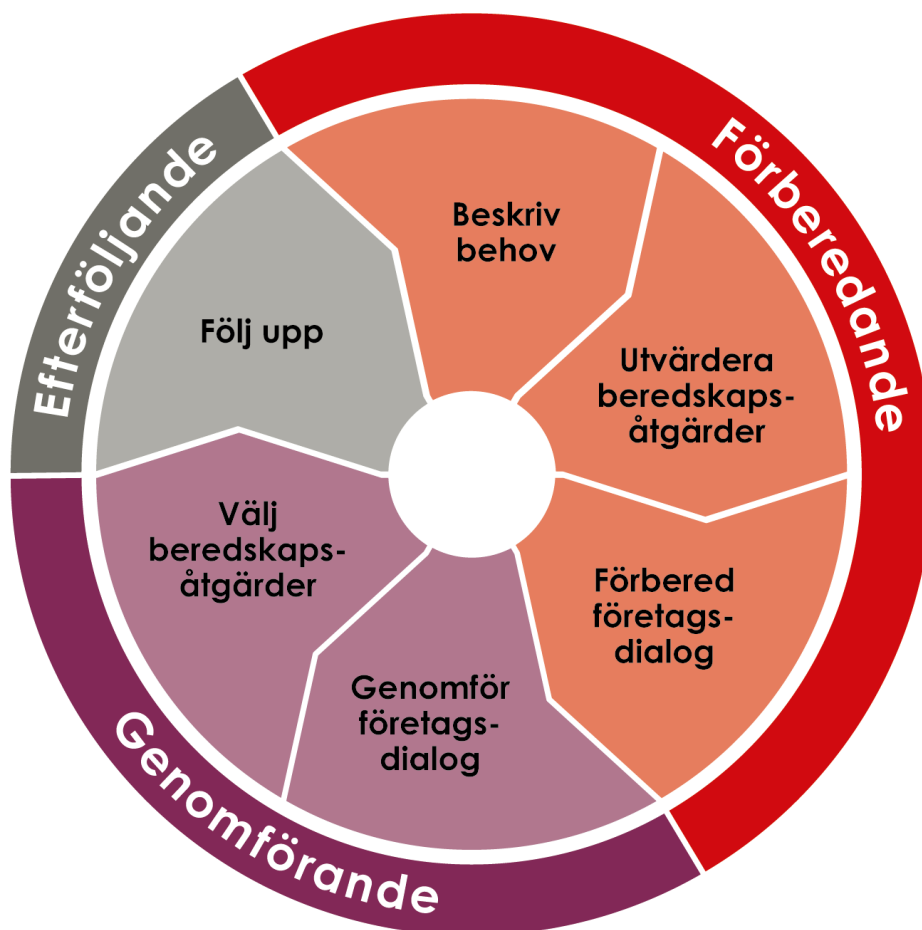
I MSB:s material syftar försörjningsberedskap på förmågan att även vid krig förse befolkningen med de varor och tjänster som behövs för befolkningens överlevnad. Försörjningsberedskap är också förmågan att förse samhällsviktiga verksamheter, både civila och militära, med de varor och tjänster som behövs för deras funktionalitet.

Företag behöver involveras i planeringen

Ett viktigt steg i utvecklingen av försörjningsberedskapen är att involvera företag i arbetet med försörjningsberedskap. All samhällsviktig verksamhet är, direkt eller indirekt, beroende av företag till exempel inom produktion och transport. Därmed är företag mycket viktiga för totalförsvaret i stort och för den svenska försörjningsberedskapen. Just dialogen med företag är därför central i den metod som vägledningen beskriver.

En metod för säkrare tillgång till varor och tjänster

Vägledningen presenterar en metod för att planera för försörjning. Metoden består av sex steg:

För varje steg i metoden finns fördjupande resonemang och tips på vidare läsning eller annat stöd. Där det är aktuellt beskriver vägledningen också de rättsliga förutsättningarna för arbetet, eftersom försörjningsberedskap och den tillhörande planeringen berör flera olika lagar och juridiska aspekter att ta hänsyn till. Dessutom finns också flera bilagor med olika mallar som myndigheten kan använda för att sammanställa, dokumentera, bjuda in företag och samverka.

Steg 1: Beskriv behoven

Metoden för planering börjar med att myndigheten beskriver behovet av en vara eller tjänst. Syftet är att klarlägga behov och resurser, för att längre fram kunna ta ställning till vilka beredskapsåtgärder som är lämpliga.

Planeringen för försörjning av varor och tjänster sker ur två perspektiv:

- utifrån myndighetens behov för att kunna upprätthålla den samhällsviktiga verksamhet som myndigheten ansvarar för
- utifrån det civila försvarets mål.

Målet för det civila försvaret är bland annat att upprätthålla en nödvändig försörjning, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till det militära försvarets förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Steg 2: Utvärdera beredskapsåtgärder

När myndigheten har fått en bild av behoven är nästa steg att utvärdera olika alternativ för att stärka tillgången till varan eller tjänsten i fråga. Vilka beredskapsåtgärder som är aktuella för att lösa försörjningsbehoven skiljer sig åt från fall till fall. Några av de åtgärder som vägledningen beskriver mer ingående är:

- omfördela och mäkla resurser
- öka volymer eller lager hos företag
- statlig produktion och statliga lager
- reglering.

Steg 3: Förbered företagsdialog

Metodens tredje steg är att förbereda den dialog som myndigheten bör ha med företaget. Förutom de praktiska förberedelserna som inbjudan med mera behöver myndigheten anpassa dialogen utifrån upphandlings- och konkurrensreglerna, reglering inom området och hur marknaden ser ut. Det är också viktigt att ta hänsyn till säkerhetsskydd och informationssäkerhetsperspektivet samt eventuellt teckna säkerhetsskyddsavtal. Det är därför viktigt att inkludera expertkompetens inom dessa områden.

Steg 4: Genomför företagsdialog

Steg fyra i planeringen är att ha själva dialogen med företaget eller företagen. Upplägget beror på vad som kommit fram i tidigare steg, men tre moment är centrala:

- Myndigheten beskriver sina resonemang kring behov, dimensionering, scenarier och klassificering av leveransbehov respektive tillgänglighet.
- Företaget beskriver på vilket sätt de har förutsättningar att leverera varor och tjänster utifrån det givna scenariot. Myndigheten och företaget diskuterar frågor inom områdena kontinuitetshantering, personalplanering, beroendet av kritiska varor och tjänster samt robust och säker samverkan.
- Myndigheten och företaget identifierar och utvärderar gemensamt de åtgärder som kan behövas för att leverera varan eller tjänsten utifrån bedömningarna.

Steg 5: Välj beredskapsåtgärder

Efter dialogen väljer myndigheten beredskapsåtgärder för att stärka försörjningsberedskapen. De exempel på beredskapsåtgärder som beskrivs i vägledningen är inte en fullständig eller definitiv lista. Beredskapsåtgärderna kan verkställas på flera olika sätt, beroende på om det till exempel redan finns avtal med företaget eller beroende på myndighetens mandat.

Några åtgärder som kan vara aktuella är att ändra befintliga avtal om det är möjligt, att upphandla för att möta behoven, att förbereda för förfogande enligt förfogandelagen, att dämpa förbrukningen av en viss vara eller att förbereda för ransonering enligt ransoneringslagen. De lagar som nämns inom fullmaktslagstiftningen ska ses parallellt med lagstiftning inom andra områden exempelvis upphandlingslagstiftningen.

Dokumentera planeringen och åtgärderna

Myndigheten behöver dokumentera beredskapsåtgärderna och planeringen. Dokumentationen kan till exempel innehålla

- en sammanställning av möjliga beredskapsåtgärder
- en planering för beredskapen
- tidsplan
- plan för uppföljning
- riskanalys.

Steg 6: Följ upp

Företag som har samverkat med myndigheter i planeringen för försörjning av varor och tjänster bör följas upp regelbundet, vanligtvis varje år. Bland annat är det viktigt att följa om myndighetens eller företagets förutsättningar har ändrats på ett sätt som påverkar planeringen. Det är också bra att reflektera över vilka lärdomar som kan tas med i in nästa dialog eller planering med företag.

Mer material om försörjning av varor och tjänster på MSB:s webbplats

Förutom den här sammanfattningen och själva vägledningen finns också en lathund för planeringsmetoden. Du hittar den och annat användbart material på MSB:s webbplats: msb.se/forsorjningsberedskap. Där finns också information om ämnet som riktar sig direkt till företag.

Mer stöd för planeringen på FOI:s webbplats

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har på uppdrag av MSB tagit fram *Scenarier till stöd för planeringen av försörjningsberedskap. Med exempel på beredskapsåtgärder*, nr FOI-R--5144--SE. ©

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se
Publ.nr MSB1766 - reviderad december 2021